

Συντάκτης:

Ημερομηνία Δημοσίευσης: 19/11/2010

Για τα 200 «καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου»

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ*

Πληθώρα δημοσιευμάτων της προηγούμενης εβδομάδας επισήμαναν ότι «κανένα ελληνικό ΑΕΙ δεν συγκαταλέγεται στα 200 καλύτερα του κόσμου» βάσει της κατάταξης του ειδικού ένθετου για την εκπαίδευση της βρετανικής εφημερίδας *Times*. Το γεγονός προκαλεί εντύπωση για μια σειρά από λόγους. Προκαλεί καταρχήν εντύπωση διότι για πρώτη φορά τα ΜΜΕ αναδεικνύουν με τόση ένταση το ζήτημα. Ίσως να είναι και αυτό μια ακόμα όψη της σύγκρουσης ανάμεσα στα ΑΕΙ και στην πολιτική ηγεσία του υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Σύγκρουση που διαφαίνεται από την απόρριψη του «κειμένου διαβούλευσης» για την Ανώτατη Εκπαίδευση από τη συντριπτική πλειοψηφία των Συγκλήτων των ΑΕΙ, από τις συνεχείς πιέσεις του υπουργείου στα ΑΕΙ (πρωτοφανείς καθυστερήσεις στους διορισμούς μελών ΔΕΠ, κ.λπ.) αλλά και από δημοσιεύματα του Τύπου που αφορούν το ακαδημαϊκό παρελθόν μέλους της ηγεσίας του υπουργείου (*ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ* 12.11.2010).

Εντυπωσιακή είναι επίσης και η εμμονή των δημοσιευμάτων του Τύπου αποκλειστικά και μόνο στη φετινή κατάταξη του ενθέτου των *Times*. Η μυωπική αυτή προσέγγιση αποκρύπτει τη βελτίωση της θέσης των ελληνικών ΑΕΙ στα συστήματα διεθνούς κατάταξης των πανεπιστημίων. Πέρυσι και πρόπερσι, για παράδειγμα, η κατάταξη των *Times* συμπεριέλαβε το Πανεπιστήμιο Αθηνών μέσα στα «200 καλύτερα». Τα τρία παλαιότερα ΑΕΙ της χώρας (Πανεπιστήμιο Αθηνών, Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο) από το 2003 σταθερά βελτιώνουν τη θέση τους στα πιο διαδεδομένα συστήματα διεθνούς κατάταξης των ΑΕΙ (*Times QS*, *ARWU*, *Webometrics*).

Εξίσου εντυπωσιακή είναι και η απουσία προβληματισμού για τους παράγοντες που οδηγούν στη βελτίωση της έρευνας και διδασκαλίας στα ΑΕΙ και στα ερευνητικά κέντρα -και άρα στη διεθνή καταξίωσή τους. Στον βαθμό που οι δημόσιες επενδύσεις συνιστούν έναν από αυτούς τους παράγοντες, μοιραία προκύπτει η απορία πώς είναι δυνατόν να υπάρξει βελτίωση της διδασκαλίας με περικοπές της τάξης 35%-40% του προϋπολογισμού των ΑΕΙ; Είναι δυνατόν να ενισχυθεί η έρευνα όταν, για παράδειγμα, περικόπτονται κατά 94% οι λειτουργικές δαπάνες του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, μειώνεται κατά 25% ο προϋπολογισμός του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών και όταν οι συμβασιούχοι διδάσκοντες στα ΑΕΙ και ερευνητές πολλών ερευνητικών κέντρων παραμένουν απλήρωτοι επί 4 τουλάχιστον μήνες; Ας μην ξεχνάμε ότι η δημόσια χρηματοδότηση της ανώτατης παιδείας στη χώρα μας (ΑΕΙ, ΤΕΙ) αντιστοιχεί περίπου στο μισό ποσοστό επί του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος συγκριτικά με τον μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, εντύπωση προκαλεί η επαρχιώτικη και άνευ προβληματισμού αποδοχή των «διεθνών αξιολογήσεων» χωρίς καμία συζήτηση επί των κριτηρίων κατάταξης που χρησιμοποιούνται αλλά και των σκοπιμοτήτων ύπαρξής τους. Χωρίς να θέλουμε να απαξιώσουμε συνολικά αυτές τις κατατάξεις, επισημαίνουμε ότι τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται τεχνηέντως ευνοούν την χρηματοδότηση των πανεπιστημίων του αγγλοσαξωνικού χώρου.

Η κατάσταση των ελληνικών ΑΕΙ σίγουρα δεν είναι ρόδινη. Προβλήματα υπάρχουν και εν μέρει απηχούν την κατάσταση της ελληνικής κοινωνίας. Η συζήτηση για τις θεσμικές όψεις αυτών των προβλημάτων έχει ήδη αρχίσει λόγω της απόρριψης του «κειμένου διαβούλευσης» από την πλειοψηφία των ΑΕΙ. Η συζήτηση για τις οικονομικές όψεις αυτών των προβλημάτων δεν χρειάζεται καν να γίνει, αν ο πρωθυπουργός μας τηρήσει όσα επισήμανε σε συνέντευξή του στον Σ. Κούλογλου στις 3.6.2009. Έλεγε τότε ο πρωθυπουργός: «ιδιαίτερα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δεν έχει τη φήμη, ούτε για την κοινωνική του δικαιοσύνη, ούτε βεβαίως και για την αποτελεσματικότητά του. Το να πηγαίνει σε χώρες αναπτυσσόμενες και να τους λέει,

επειδή έχετε πολλά δάνεια πρέπει να κόψετε, και το πρώτο που θα κόψετε είναι από την παιδεία π.χ., αυτές είναι επίσημες πράξεις, που ουσιαστικά κόβουν το μέλλον της χώρας. Μπορεί αυτή η χώρα να μαζέψει κάποια λίγα χρήματα για ένα-δύο χρόνια, αλλά ουσιαστικά καταδικάζει τη χώρα αυτή στην υπανάπτυξη σε μόνιμη βάση».

*Ο Γ. Αγγελόπουλος διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας